ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

CHILDREN'S MAGAZINE

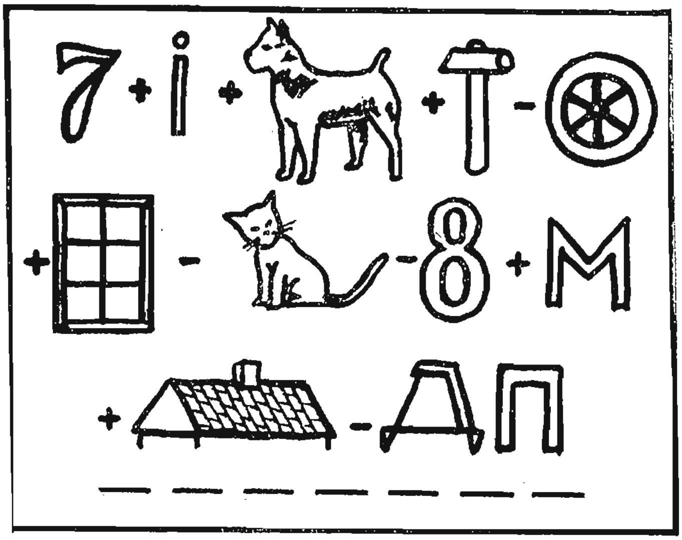




РІК VII. ЛЮТИЙ 1960 Ч. 2 (66)

РОЗГАДАЙМО!

1. РЕБУСИК



Цей ребусик розв'язуйте так: впишіть за порядком словами назви окремих предметів, зображених на рисунку, так, щоб кожна літера була окремо. Коли перед словом є знак плюс, додавайте це слово безпосередньо до попереднього. Коли є знак мінус, тоді з літер, що вже вписані, викреслюйте ті літери, які творять те слово, що перед ним стоїть знак „мінус". Викреслюйте, починаючи з крайніх літер від лівої сторони. Літери, які залишаться невикреслені, впишіть у риски внизу. Це буде розв'язка.

***

2. НАРОДНІ ЗАГАДКИ

а. Неходжена доріжка, посипана горішками.
б. Поле не міряне, вівці не лічені, пастух рогатий.
в. Що слабкіше за вітер і сильніше за сонце?
г. Ти за нею, вона від тебе, ти від неї, вона за тобою.
ґ. Очима бачиш, руками не візьмеш.
д. Рідке, а не вода, біле, а не сніг.

***

3. АНАГРАМА

У воді я проживаю,
Хто турбує — тих щипаю,
А коли з кінця читати, —
Буду птахом я кричати.

***

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з числа „Веселки" за липень 1959 р.: 1. **ХРЕСТИКІВКА:** гай, араб, дятель, явір, чай. Букви на місці хрестиків дають: Г а д я ч. 2. **ЯКІ ЦЕ СЛОВА?** Дід, біб. 3. **ЩО ЦЕ?** Рік, 12 місяців, 4 тижні, 7 днів; б) Гриб; в) Рим-мир; г) Рона-нора; ґ) Грибириби. 4. **НАРОДНІ ЗАГАДКИ:** а) Туман; б) Дощові хмари; в) Хмара; г) Дощ; ґ) Калоші.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з числа „Веселки" за серпень 1959 р.: 1. **РЕБУСИК:** Мазепа. 2. **ХРЕСТИКІВКА:** 1. Сук; 2. Кум; 3. Дах; 4. Мед; 5. Мак; 6. Лет; 7. Дир; 8. Дим. **НАРОДНІ ЗАГАДКИ:** а) Дятель (жовна); б) Їжак; в) Комар.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з числа „Веселки" за вересень 1959 р.: 1. **МЕТАГРАМИ:** а) Злива-слива; б) Дудка-вудка; в) Дім-дим. 2. **ШАРАДИ:** а) по-ріг; б) вино-град; в) До-н-бас. 3. **СТВОРІТЬ НОВІ СЛОВА:** столи-ця; полиця; стан-иця; сини-ця; рукав-иця; спід-ниця. 4. **НАРОДНІ ЗАГАДКИ:** а) Морква; б) Ліс; в) Цибуля; г) Гриб; ґ) Дощ. 5. **ЩО ЦЕ?** а) Дощ; б) Перо.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з числа „Веселки" за жовтень 1959 р.: 1. **ЩО ЦЕ?** Книжка-газета-журнал; 2. **ЗАГАДКИ-НЕДОМОВКИ:** а) Журавлі; б) Цибуля; в) Кіт. 3. **ХТО ВОНА?** Капуста. 4. **АНАГРАМА:** Тік-кіт. 5. **НАРОДНІ ЗАГАДКИ:** а) Горобець; б) Слимак (равлик); в) Капуста. 6. **ЛОГОГРИФ:** Уж-вуж.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з числа „Веселки" за листопад 1959 р.: 1. **НАРОДНІ ЗАГАДКИ:** а) Гуска; б) Риба; в) Рак; г) Ріпа; ґ) Капуста; д) Листяне дерево. 2. **ЩО ЦЕ?** Цукор. 3. **МЕТАГРАМИ:** а) Палиця-полиця; б) Долото-болото. 4. **ШАРАДА:** До-мі-но.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з числа „Веселки" за грудень 1959 р.: 1. **ЯКА ЦЕ КНИЖКА?** Т. Білецька — Бабунині казки. 2. **ЗИМОВІ ЗАГАДКИ:** а) Санки, ковзани, лещета; б) Сніг. 3. **ЗАГАДКОВІ ПИТАННЯ:** а) букву „г"; б) коли вода замерзне; 4. **НАРОДНІ ЗАГАДКИ:** а) Листя на осиці-трепеті; б) Лісковий горіх; в) Сонце; г) Зорі; ґ) Вітер; д) Хмара. 5. **МАГІЧНИЙ КВАДРАТ:** Хор, око, рот. 6. **МЕТАГРАМА:** вовк-шовк. 7. **ЛОГОГРИФ:** Буря-буряк.

***

ПРАВИЛЬНІ РОЗГАДКИ надіслали: Баран Ірина, Гудь Марія, Гудь Юрко, Захарія Емілія, Козак Сяня, Пилипчук Володя, Путикевич Звенислава.

Книжкову нагороду признано Пилипчукові Володі.

***

НАСТУПНИЙ КОНКУРС І ЛЬОСУВАННЯ нагород за правильні розгадки відбудеться в квітні, а вислід буде проголошений у числі „Веселки" за травень ц. р. Хто хоче взяти участь у конкурсі, мусить прислати правильні розгадки з чисел „Веселки" за січень, лютий і березень. Останній реченець надіслання розгадок — 10-го квітня ц.р.

ВЕСЕЛКА
THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: "SVOBODA" — "Veselka", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріяли. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи П. Андрусева. Розділові заставки М. Бутовича, Е. Козака, П. Холодного.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.
Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
П. Андрусів — Дід Мороз малює крижані квіти

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Леся Українка, поруч Шевченка та Франка, належить до найбільших і найкращих українських письменників. Вона написала багато творів, дуже цінних для українського народу. Подібно, як Шевченко і Франко, вона закликає в своїх творах до геройства і боротьби за кращу долю батьківщини-України. Закликає для неї працювати, а в потребі і життя віддати. Не плакати й нарікати, але боротися — ось до чого кличе Л. Українка.

Народилася вона на Волині 13-го лютого 1871 року, значить 90 років тому. Вже малою дівчинкою почала писати гарні вірші, вміщуючи їх в українських журналах і газетах. Хоч Леся була дуже слабого здоров'я і змалку хворіла на тяжку недугу, вона дуже пильно вчилася і вивчала багато чужих мов, рідну історію та історію чужих народів. І безперервно писала.

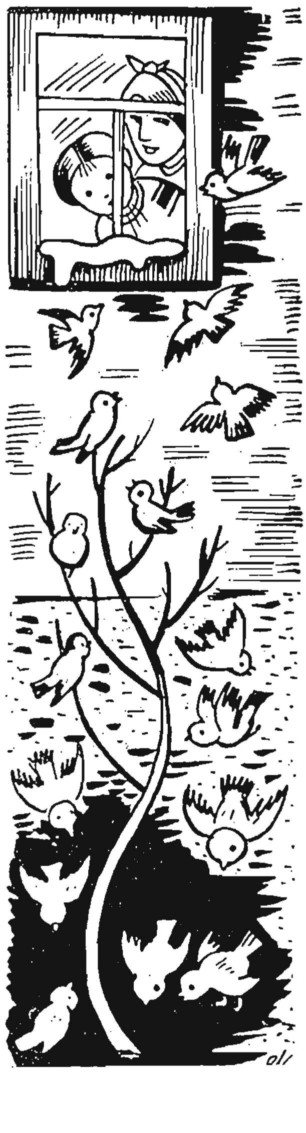
Найкращий твір Лесі — це „Лісова пісня". В цьому творі описує вона красу української природи і свою любов до неї. Леся Українка писала також казки й вірші для дітей. У попередніх річниках „Веселки" в місяці лютого надруковано її казки „Біда навчить", „Лелія", „Метелик", „Казка про Оха-Чародія" та деякі вірші, а також вміщено статтейки та оповідання про Лесю. Хто з вас, читачі, має у своїй бібліотеці попередні річники „Веселки", хай ще раз прочитає ці Лесині твори, а вірші варто вивчити напам'ять і продеклямувати на святі в честь поетеси.

Леся прожила всього 32 роки. Померла вона 1-го серпня 1913 року і похована в Києві.

Леся УКРАЇНКА

„МАМО, ІДЕ ВЖЕ ЗИМА..."

(Ілюстрація Е. Козака)



„Мамо, іде вже зима,
Снігом травицю вкриває,
В гаю пташок вже немає...
Мамо, чи кожна пташина
В вирій на зиму літає?" —
В неньки спитала дитина.

„Ні, не кожна", — одказує мати, —
Онде, бачиш, пташина сивенька
Скаче швидко отам біля хати, —
Ще зосталась пташина маленька."

„Чом же вона не втіка?
Нащо морозу чека?" —

„Не боїться морозу вона,
Не покине країни рідної,
Не боїться зими навісної,
Жде, що знову прилине весна".

„Мамо, ті сиві пташки
Сміливі, напевно, ще й дуже,
Чи то безпечні такі, —
Чуєш, цвірінькають так,
Мов їм про зиму байдуже!
Бач — розспівалися як!"

„Не байдуже тій пташці, мій синку,
Мусить пташка малесенька дбати,
Де б водиці дістати краплинку,
Де б під снігом поживку шукати"

„Нащо ж співає? Чудна!
Краще шукала б зерна!"

„Спів пташині потіха одна, —
Хоч голодна, співа веселенько,
Розважає пташине серденько,
Жде, що знову прилине весна."

Леся УКРАЇНКА *Ілюстрація П. ХОЛОДНОГО*

ТРИ МЕТЕЛИКИ

(З читанки „Вінок" О. Білоусенка-Лотоцького)

Були собі три метелики: один білий, другий червоний, а третій жовтий. Вони весело літали цілий день у великому саду, в соняшному світлі, перелітали з квітки на квітку, куштували медок і летіли далі.

Час їм дуже швидко минав. Вони так загралися, що й не зогляділися, що сонечко сховалося за хмари і пустився дощ.

Змокли метелики. Полетіли вони до своєї хатки, аж там біда: двері замкнені, а ключа ніде не можна знайти.

Що тут робити? За той час, що стояли перед дверима та не знали, що робити, змокли страшенно. Насилу вже крильцями ворушили. Ледве долетіли до туліпана, червоного з жовтими крапочками. Попросили його захисту:

— Любий туліпанчику, просимо тебе, відчини свій келих та сховай нас від дощу!

Туліпан подивився на них і промовив:

— Жовтого й червоного прийму, а білий нехай зостається надворі.

Але обидва метелики, жовтий і червоний, промовили:

— Коли ти не хочеш захистити нашого братіка, білого метелика, то й ми краще на дощі будемо мокнути!

Метелики смутні полетіли до білої лілеї. Попросили й її, щоб сховала їх від дощу, але вона погоджувалася прийняти тільки білого. Тоді й він промовив:

— Сам-один не хочу ховатися в тебе! Або вже разом з своїми братами десь знайдемо захист, або вже вкупі бідувати будемо.

Почуло це з-за хмар сонечко, і схотілося йому побачити тих приятелів, що так один за одного обстоювали. Продерлося крізь хмари й кинуло на метеликів своє проміння. Зараз крильцята їх висохли, й самі вони зогрілися і знов літали, танцювали й раділи, як давніш, аж до самого вечора. А як сонечко зайшло за гору, то метелики полетіли додому спати.



Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрація Е. КОЗАКА*

ЛЮТИЙ



На шибках цвітуть ще квіти,
Льодові, беззапашні,
Ще на вітах грає вітер
Зимові свої пісні,

А вже сонце шле привіти,
Пише пальцем на стіні:
„Проганяйте Зиму, діти,
Це ж її останні дні!.."

КАЗКА ПРО ДІДА МОРОЗА

(Ілюстрації Е. Козака)



Була в одної мачухи нерідна дочка-пасербиця і друга дочка рідна. Рідну дочку мати доглядала, годувала, пестила. А пасербицю все тільки лаяла та до роботи заставляла: то куделю прясти, то по воду ходити, то хату замітати. Ні хвилини спочинку не мала бідна сиротина. А вже найбільше лютило мачуху те, що пасербиця була дуже гарна і мов мак розцвітала. А рідна донька така вже погана була, що поганішої й не здумати. Це її злість так поганила.

От одного разу розсердилася мачуха на пасербицю та й прогнала її в морозний день із хати.

— Іди мені геть, ледащице, щоб більше я тебе й на очі не бачила! — і витрутила нещасну дівчину за двері. Тільки стару хустину та шматок хліба дозволила їй узяти.

Пішла сирітка плачучи ген за село та й зайшла в ліс. Тут було затишніше, і вона сіла на пеньку спочити. Витягла хліб і стала їсти.

Аж дивиться — скачуть зайчики та з холоду й голоду трусяться біднесенькі. Жаль зробилося дівчині зайчиків: стала годувати їх хлібом та ще й хустиною прикрила.

Нагодувала, аж дивиться, йде старий дід, сивий-сивий.

— Здорова була, дівчино-рибчино, я дід Мороз!

Ой, злякалася сирітка та ледве й проказала:

— Здорові були, дідусю! — і вклонилась низенько.

Дідусь привітно всміхнувся. Тоді осмілилась дівчина до нього:

— Ви певно заморозити хочете мене?

— Заморозив би, та бачу, що добре серце в тебе. Сама голодна, а зайчиків нагодувала. Хто ж ти будеш і звідки? — запитав дід Мороз.

Розказала дівчина все по правді. Вислухав дідусь усього і покликав зайчиків:

— Скачіть, побігайчики, чимдуж до моєї садиби та привезіть із мого скарбу щонайкращу скриню.

Поскакали куценькі та й привезли на санях скриню, а в тій скрині всякого добра: і кожух тепленький, і одяги хороші, вишивані, і намиста, і чобітки червоні.

— Оце тобі, дівчино за твоє добре серце і за твою чемність, — проказав ласкаво дідусь. — Бери це все та вертайся додому. Не прожене вже тебе мачуха.

Мачуха аж ахнула з дива, коли побачила пасербицю здоровою та ще й у новому кожусі та з великою скринею добра. Розпитала про все, а тоді до своєї дочки:

— Збирайся скоріше до лісу, скриню від діда Мороза привезеш.

Пішла дочка до лісу й сіла в тому місці, де пасербиця сиділа.

Прибігли до неї зайчики, стали просити, щоб дала чогось з'їсти, а вона їх ломакою прогнала.

Прийшов дід Мороз, привітався, а вона й словом не відповіла.

Побачив дід Мороз, що недобра дівчина, та й заморозив її.



А мачуха ждала, ждала на свою доньку, щоб привезла скриню, а далі й сама пішла в ліс.

Шукала, шукала і врешті таки знайшла її, але вже неживою.

Заплакала тоді, заголосила, та вже рятунку не було.

Переказав Б. Д.

Ніна НАРКЕВИЧ *Ілюстрації М. ДМИТРЕНКА*

Святий Христофор



Давно, дуже давно в далекій країні жив чоловік на ім'я Едокімос. Від усіх інших людей вирізнявся він надзвичайною силою та великим ростом. Люди поважали Едокімоса, а деякі й боялися.

Хоч жилося Едокімосові добре, таке життя не задовольняло його.

— Чому я повинен жити серед слабших від мене? — думав він. — Краще піду, пошукаю собі господаря, сильнішого від мене.

У цих мандрівках довідався він, що наймогутнішим є диявол. Едокімос пішов на службу до диявола. Він старанно виконував усі накази свого нового господаря, але в його душі не було спокою.

Одного разу диявол покликав Едокімоса в ліс валити дерева. Вони пішли разом. На роздоріжжі Едокімосів господар раптом зблід і кинувся втікати. Це здивувало Едокімоса: уперше він побачив, що його господар чогось злякався.

— О, то він не найдужчий у світі! Не хочу більше йому служити! Але хто ж це такий сильний, що навіть диявол його боїться? — подумав Едокімос.

Він став озиратися. На роздоріжжі стояв простий дерев'яний хрест. З цікавістю оглянув Едокімос цей хрест. Нічого особливого не знайшов на ньому і незадоволений вернувся додому.

Після цього випадку він покинув службу в диявола і знову розпочав свої мандри. Він хотів знайти того, кому належить хрест, бо думав, що власник хреста сильніший, ніж усі господарі, яким він до того часу служив. Едокімос проходив від оселі до оселі, розповідав людям свої пригоди і розпитував їх, кому може належати той таємничий хрест. Ніхто не міг йому цього сказати, бо люди не розуміли його дивного бажання служити наймогутнішому.

Тільки один старий чернець вислухав Едокімоса і зрозумів його.

— Даремно ти шукаєш цього Володаря на землі! — сказав він. — Його давно нема вже між людьми. Але, як хочеш служити Йому, виконуй заповіти, що їх Він залишив.

— А що то за заповіти? — запитав Едокімос.

— Мало хто має силу їх виконувати, бо кожний любить більше себе, ніж іншого, — відповів чернець. — А Він заповідав людям любити ближнього більше, ніж себе, і своє життя віддавати на службу ближньому.

Едокімос подякував ченцеві та й пішов заспокоєний. З того часу він уже не шукав могутнього володаря, а лише дивився, де б прикласти свої сили на користь людям.

У тій країні, де жив тоді Едокімос, була дуже бурхлива й глибока ріка, через яку треба було переправлятися, щоб дістатися з одного міста до другого. Люди будували через ту ріку мости, але вода зносила їх. Човном переправлятися з одного берега на другий було дуже небезпечно. Едокімос знайшов місце, де міг він переходити ріку вбрід, хоч там було заглибоко для людини звичайного росту.

І от побудував він над рікою хату та й став допомагати людям переправлятися з одного берега на другий. Люди полюбили Едокімоса за його добре серце, бо він ніколи нікому не відмовляв, коли в нього просили допомоги.

Довго жив там Едокімос, і так сподобалось йому служити людям, що рідко коли й згадував він про могутнього власника хреста, якого так дуже хотів бачити.

Одного осіннього вечора, коли бушував вітер і хвилі в ріці здіймалися, як гори, Едокімос відпочивав у своїй хатині. Протягом дня він пере-

правив багато людей через ріку, і вже не сподівався, що ще хтонебудь прийде до переправи.

Буря лютувала. Дерева гнулися й тріщали від поривів вітру. Раптом до вух Едокімоса донісся плач. Велетень здригнувся. Хто це плаче? Та ні, то тільки почулося! Але жалісний плач робився все голоснішим.

— Це неймовірно! Кого ж це пригнало сюди в таку негоду?

Едокімос накинув поспішно кирею на плечі, взяв палицю в руки і відчинив двері. Порив вітру загасив каганець, і Едокімос почвалав навпомацки до переправи, звідки виразно доносився дитячий плач.

— Хто тут? — спитався велетень стурбовано.

Замість відповіді, ніби на чийсь наказ, вітер розігнав хмари, і місяць освітив маленьку постать хлопчика, який тремтів від холоду. Едокімос запитав його, чого він хоче. Хлопчик розповів, що мусить сьогодні перейти на той берег, бо несе тяжко хворій матері ліки.

— Човном перевезти тебе неможливо, дитино! — сказав Едокімос хлопчикові. — Я спробую перенести тебе на плечах. Не журися, все буде добре! Ще сьогодні твоя мама матиме ліки.

Підняв хлопчика й посадив собі на плече.

— Тримайся за мою шию! Отак! А тепер у дорогу!

Едокімос сміливо вступив у воду. Тяжко було нести хлопця і одночасно змагатися з бурхливими хвилями, що сягали йому аж по груди. Що далі йшов Едокімос, то тяжче було йому, бо на диво вага хлопця дедалі зростала. Інколи Едокімосові здавалося, що от-от він упаде під тим тягарем.

— Ні, мушу донести до берега це бідне хлоп'я! — казав до себе Едокімос. Напружуючи останні сили, прямував він до другого берега, що, здавалося, в ту страшну ніч чимраз віддалявся від нього. Ще крок . . . ще . . . ще . . . останнє зусилля . . . і Едокімос почув, що вже стоїть на твердому ґрунті. Обережно зняв хлопчика з плечей, поставив на стежку, що вела до міста, погладив його по голівці та й промовив:

— Маємо щастя, синку, що не забрала нас вода, бо я насилу доніс тебе. Ну, йди скоренько до своєї мами! Тільки не розумію, чому мені здавалося, що ти такий тяжкий.

— А ти хочеш знати? — задзвенів голос хлопчика, і очі його засяяли, як зорі. — Це тому, що ти ніс на собі цілий світ!

— Як то цілий світ? — не зрозумів Едокімос. — Що ти кажеш?

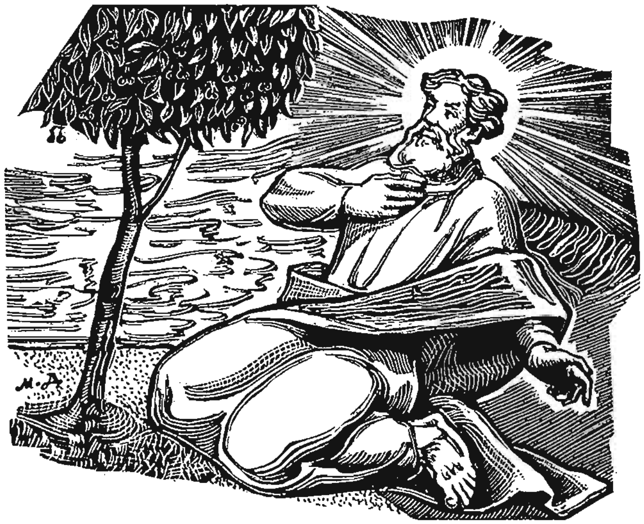
Але замовк, бо хлопець раптом щез. Тільки блакитне сяйво лишилося на тому місці, де він стояв.

У ту ж мить з висоти пролунав голос:

— Ти хотів бачити мене, твого володаря, якому ти служиш вірно. Ти побачив його сьогодні Я Христос, син живого Бога, в якому весь світ. Сьогодні ти переніс мене на своїх плечах, і з цього часу ти, мій вірний слуга, будеш зватися не Едокімос, а Христофор.

Голос замовк, сяйво згасло. Холодний вітер рвав на велетневі мокру одежу. Втома від великої напруги та надміру душевних переживань зломила його сили. Він застромив палицю в пісок і тут же, на березі, ліг і заснув.

На ранок буря вщухла. Сонце пригріло, висушило на велетневі одежу, і прокинувся він знову повний сил. Розглянувся і здивувався: замість палиці, яку вчора застромив у пісок, зеленіла чудова черешня.



Пригадав усе, що трапилося з ним уночі, і серце його наповнилося радістю.

— Я побачив свого Володаря! Він справді наймогутніший у світі! — сказав з щасливою усмішкою.

Після цього ще довго жив Едокімос-Христофор, багато людей переправив через ріку, але тієї бурхливої ночі ніколи не міг забути. Усім показував черешню, що кожної весни вкривалася білосніжним пахучим цвітом, а влітку приносила чудові плоди

Люди шанували й любили Христофора, а коли він помер, то в його пам'ять стали називати своїх діток його ім'ям.

І тепер часто можна бачити в авті біля водія маленьку статуетку, що зображує Христофора з Хлопчиком-Ісусом на плечі. Кажуть, що ця статуетка допомагає подорожнім і захищає їх від усякого нещастя.

Микола ЩЕРБАК

ВІРШОВАНА



Г — це ґава, біля ґанку
Ходить сторожко давно
І збирає для сніданку
Порозкидане зерно.



Д — Дніпро, ріка бурхлива
Української землі,
Він гойда на дужих хвилях
Довгоносі кораблі.

Ілюстрації Е. КОЗАКА

АБЕТКА



Е-е-е — це плач дитяти...
Очка тре і пальчик ссе...
Ей не плач! Ось прийде мати
І цукерка принесе.



Є — Євангеліє, діти!
Книга ця для всіх свята
Про життя і заповіти
Сина Божого, Христа.

Олександер БІЛОУСЕНКО

Ілюстрації В. ЦИМБАЛА

ПРИГОДИ ВОВКА НЕСИТОГО

1. ВОВЧА РОДИНА



Був собі Вовчик — маленький, сіренький Вовчик у глухій лісовій пущі. Там його мати, стара вовчиха, в густому корчі вигребла нору і вистелила в ній теплі, м'якенькі ліжка своїм дітям. Було їх шестеро. Мати годувала їх своїм молоком, кохала і пролежувала біля них трохи не цілісінькі дні, хібащо на хвилинку одвихнеться перехопити чого.

Вовченята росли, тому мати почала привчати їх і до іншого харчу. Став наш Вовчик проходити першу науку в своєї мами. От вибігла вовчиця з нори, наловила мишей та інших маленьких звіряток і почала дітей вчити, як ту звірину їсти. Обдерла сама одну мишку, дала покуштувати дітям свіжого м'яса. Ті спершу не хотіли, — таки молочка давай нам, — але, покуштувавши, почали аж гризтися між собою за новий харч. Мати підсуває їм друге звірятко, але ще не облуплене.

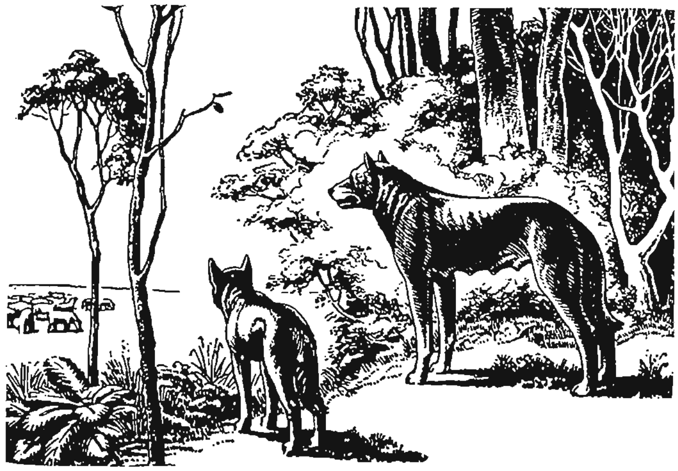
— Нате, самі потрудіться, а тоді їжте!

Сердяться вовченята, гарчать, мнуть і рвуть на всі боки мертве звірятко. Мати їм трохи допомагає то пазурами, то зубами, але більше пильнує, щоб самі привчалися шматувати добичу. Маленьким хижакам дуже засмакувало свіже м'ясо, і вони скоро пройшли першу науку. Стала приносити їм мати і живе зайчатко, — вони і з ним справлялися. Наш Вовчик перед вів між своїми братами.

2. ВОВЧИКОВА НАУКА

За першою легкою наукою пішла друга, вже складніша. Несила вже було вовчиці настачити їжі своїм малим ненажерам. Треба було привчати їх, щоб самі здобували собі поживу. Наш Вовчик був найспритніший між своїми братами, тому мати повела його першого на лови.

Побігли вони на узлісся. Тут Вовчик уперше побачив поле, а на полі, недалечко від лісу, паслася отара овець. Біля них був невеличкий хлопчик-вівчар. Він сидів собі під горбочком, щось копирсав у землі ножиком і не завважив, як вовча пара тихенько підкрадалася до овець невеличкою балкою. Враз вибігла з балки вовчиця, ухопила ягня і понесла його в зубах. Їй назустріч вибіг із балки Вовчик і кинувся до ягняти. Вовчиця завдала йому ягня на спину, і він так і поніс його, держачи зубами за ноги. Мати бігла за ним і доглядала, як він справлявся. Вівці заметушилися, замекали й кинулися врозтіч. Тут і вівчарик побачив вовків і побіг за ними з палицею, тюкаючи на них. На тюкання поприбігали люди з собаками. Як побачила вовчиця собак і людей, підбігла до Вовчика, вихопила в нього ягня і закинула собі на спину. Тоді обоє подалися до лісу швидше і скоро зникли з очей.



У лісі Вовчик знову взяв собі ягня на спину і так поперед мами побіг до нори, гордо позираючи на своїх братів, що вибігли йому назустріч.

Це були перші Вовчикові лови. Ще кілька разів після того бігав він разом з мамою і вже сам ловив здобич, а мати лише показувала її синові та часом помагала. Вовчик ріс і ставав справжнім вовком. Наближалася зима. Вовки розбіглися з нори і кожний зокрема шукав собі поживи.

(Продовження буде)



Катерина ПЕРЕЛІСНА

КРИКЛИВІ ГОРОБЧИКИ

**Киш! А киш, горобчики!
Що таке у вас?
Чом ви розкричалися
Тут у ранній час?**

**Я вам тут насипала
Зернятко дрібне,
А ви криком будите
Брата і мене.**

**Бачу, що не вмієте
Мовчки їсти щось . . .
Ну, глядіть, щоб плакати
Вам не довелось!**

**Бо уже ні крихітки
Під вікном не дам,
Там в садку під деревом
Сипатиму вам.**

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В НЮ ПОРТІ (АВСТРАЛІЯ)



Скрізь по широкому світі, де живуть тепер українські діти поза межами України, існують школи українознавства. Така школа імени Тараса Шевченка існує також у Ню Порті в Австралії. В ній навчаються 53 учні. На світлині бачимо дітей цієї школи на святі закінчення шкільного року, що відбулося 17-го грудня 1959 р. Після роздачі свідоцтв, похвальних грамот та нагород за добрі успіхи в науці відбулася мистецька частина, яку підготовила управителька школи п-ні М. Дейко. В програмі були сценки, деклямації, співи, гра на піяніно. Учасниками цього шкільного свята були діти, їх учителі й батьки.

У числі „Веселки" за січень 1960 року пропущено прізвище мистця Богдана Божемського, ілюстрація якого прикрашує оповідання „Незвичайна ялинка" на стор. 6. Просимо вибачити цей недогляд — Редакція.

ЗЕМЛЯ МОЇХ БАТЬКІВ — УКРАЇНА

БЕРЕЗНЕ НА ПОЛІССІ

У біленькій хатині березнянського пароха народився мій батько. Він виховався і зріс разом з поліськими дітьми. В його спогадах багато любови до свого родинного міста, до рідних сторін. Я теж полюбила той клаптик Рідної Землі, звідкіля походить мій батько, і багато про нього вже знаю.

Березне — це мале містечко в Костопільському повіті на Волинському Поліссі в Україні. Воно лежить над рікою Случ. Довкруги Березного розлогі ліси, багато озер, де-не-де мочари і болота, як звичайно на Поліссі. В ці ліси часто ходив мій батько з бабунею і своїми сестрами на гриби, а їх восени там було страх багато! Бабуня ці гриби сушила, насиляла на шнурок і мала що варити цілу зиму. Важне, що на Свят-вечір було з чого робити „вушка".

В Березному була гарна церковка, а біля неї дзвіниця, на якій старенький дідусь-дзвонар умів кількома дзвонами чудово вигравати, радісно й сумно. Довкруги церковки та дзвіниці розкинувся широкий майдан, обсаджений високими тополями. Тут на Великодні свята хлопці запалювали святкові вогні та стріляли порохом. Дівчата гаївок не виводили.

З церковного майдану до парохіяльного дому провадила чудова алея, висаджена високими деревами-горіхами. За домом був великий сад. Там росли і яблуні, і груші, і сливи — а всі овочі були такі добрі, що тут годі таких дістати.

У Березному бував і ярмарок. З довколишніх сіл привозили селяни на продаж усяке добро. Багато було теж різних глиняних глечиків, що їх ганчарі випалювали з глини.

Своє знання про родинні околиці мого батька я доповнила із книжечки Федора Одрача „Наше Полісся". Мій опис закінчу словами поліського поета Дмитра Фальківського:

**Очерет був мені за колиску,
В болотах і родився і зріс —
Я люблю свою хату поліську,
Я люблю свій зажурений ліс.**

Аня Мостович

Сміймось!

ЩО ДАЛІ?

— Що від нас далі, Місяць чи Індія? — запитав учитель на годині географії.

— Індія! — відповів без надуми Івась.

— А чому?

— Бо Місяць ми бачимо, а Індії — ніколи!

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ДИВНИЙ ЗВІР

Оленка ніколи не була боязкою. І це така ж сама правда, як і те, що вона завжди забуває зачиняти за собою двері.

Та одного разу Оленка таки й сама налякалась і маму перелякала. А винні в тому були двері ... Оті двері, що з пивниці в садок виходять. Правда, Оленка й на цей раз забула їх зачинити, та все ж такі винні були двері.

Уранці того дня Оленка вийшла у садок повідкидати сніг, що нападав уночі. Та ще хотіла вона побачити, чи багато слідків лишив на снігу її приятель — довговухий зайчик, і чи не замело снігом ту морковку, яку вона йому поклала звечора. Сніжок був гладенький, чистенький, і Оленка аж засміялася, коли побачила біля самої хати дрібненькі заячі слідки. Та тут же й ротика розкрила від здивування: біля тих слідків були ще сліди великі .. може ... ні, це не заячі ...

— Ой! — скрикнула Оленка. — Це ж сусідський пес тут побував. Мамо, мамо, у нашому садку пес був уночі!

Та мама тільки визирнула з вікна.

— Не кричи так, Оленко, — сказала вона, — мені й так голова болить. Краще візьми лопату та повідкидай сніг від дверей. Тільки не бігай через хату, не наносъ снігу, а ходи через ті двері в пивниці.

Оленка підстрибнула й побігла вниз до пивниці по лопатку.

— Оленко! — гукнула мама навздогін. — Не забудь двері зачинити.

Оленка тільки ручкою махнула, добре, мовляв, не забуду. І швиденько відкрила двері в садок і заходилась лопатку шукати. Знайшла вона лопатку й взялася до роботи, сніг відкидати: раз праворуч, раз ліворуч, раз праворуч, раз ліворуч, і вже скоро біля дверей снігу поменшало. До самого обіду Оленка прочищала доріжку. А ви думаєте це легко? Ану, спробуйте! Та Оленка не нарікала. Вона тільки ходила до хати відпочивати й раз-у-раз казала мамі, що у садку такі великі собачі сліди.

— Але як той пес до нашого садочка попав? — дивувалась вона.

— Мабуть, ти забула вчора хвіртку зачинити, — казала мама.

— Ні, мамо, — заперечувала Оленка, — я зачинила хвіртку. І сьогодні вона була зачинена, я дивилась ... Я завжди зачиняю хвіртку.

Як би там не було, а цього вечора Оленка побігла подивитись, чи зачинила вона хвіртку. Хвіртка була замкнена, а от двері до пивниці стояли навстіж. Оленка швиденько їх причинила. Це ж вона ще до обіду їх так покинула. Лопатку внесла, поставила, а двері зачинити забула.

У пивниці було темно, і Оленка не хотіла йти до хати через пивницю, щоб ... не спіткнутись. Забігла вона до хати, хотіла була засвітити світло в пивниці та піти, щоб двері замкнути, аж тут якраз тато додому прийшов. Кинулась Оленка його кишені оглядати, чи не приніс він чогонебудь „від зайчика". Бо тато завжди їй приносив „від зайчика" або яблучко, або бубличок, або ще щонебудь.

Так Оленка й забула, що двері в пивниці зостались незачинені. Згадала вона про це аж уранці, коли прокинулась. Скочила з ліжка і ну мерщій вдягатись.

— Куди це ти так рано? — здивувалась мама, побачивши, що Оленка чобітки взуває.

— Та я ... хочу сніг трохи відкидати, — відповіла Оленка, а сама на маму і не гляне. Бо як подивиться, то мама зразу пізнає, що не сніг Оленку турбує, а незачинені двері у пивниці.

— Ти хоч поснідай, — сказала мама. — А твій сніг не втече.

Та Оленка уже побігла вниз у пивницю. І не встигла мама двері за нею причинити, як з пивниці розітнувся Оленчин крик.

— Що там таке? — скрикнула мама.

Але Оленка вже злетіла сходами нагору й повисла на маминій шиї.

— Що з тобою? — допитувалась мама.

— Ой, ой! Там вовк ... або ведмідь ...

— Де вовк? Де ведмідь?

— Там ... у пивниці ... під стелею ...

— Ти, мабуть, не виспалась, Оленко, — сказала мама. — Там хіба миша або щур може бути, а не ведмідь. Ходімо вдвох.

Оленка трохи заспокоїлась: а може й справді їй тільки здалося, а там нічого й немає. Вона обережно, навшпиньки пішла за мамою до пивниці.

— Ну, — спитала мама, — де ж твій вовк?

— Він там був, — прошепотіла Оленка, показуючи під стелю на водогінні рури. — На отій сидів, а за ту хвостом зачепився ...

— Ну, й Оленка! — засміялась мама. — Та хіба ж вовк може хвостом чіплятися? Ех, ти, боягузка! Ну, коли вже ми тут, допоможи мені картоплі на обід набрати.

Та тільки мама схилилась над мішком з картоплею у куточку, як закричить, як схопить Оленку за руку! Вибігли вони нагору, вскочили до кухні, зачинили двері і дивляться одна на одну: Оленка на маму, а мама на Оленку.

— Що ж це таке? — прошепотіла мама. — У картоплі справді щось велике лежить ... це не щур ... і не собака ... Такий хвіст гидкий, я вхопила ...

Може Оленка з мамою довго б так стояли, коли б не навідався тато додому. Оленка так і кинулась до нього:

— Тату! У нас вовк у пивниці... Під стелею сидів і отак на мене дивився... І хвостом за руру... А я втекла, а він у картоплі заховався...

— Те-те-те! — сказав тато. — Щось воно не так. Ану, пустіть мене!

Взяв тато віник з кухні й пішов до пивниці, а мама з Оленкою тільки заглядали туди вниз.

— Еге! — гукнув до них тато за хвильку. — А хочете ви свого вовка побачити? Ось він, дивіться!

Тато взяв за довгого тонкого хвоста якусь тваринку і підніс її до сходів. Тваринка не ворушилась, мов нежива.

— Бач який? — сказав тато. — Мертвим прикидається. Так я тобі й повірю! Ну, йди геть!

Відчинив тато ногою двері в пивниці й викинув Оленчиного вовка на сніг. Оленка й мама вибігли у двір подивитись, як він тікатиме. Але звірятко лежало на спині і не рухалось. І лапки навіть угору підняло, немов вони задубіли.

— Ти забив його, тату? — спитала Оленка, з жалем розглядаючи гостру мордочку невеличкого звірка, що дуже скидався і на цуценя і на великого щура.

— Ні, не забив, — сказав тато. — Це він хоче нас обдурити, ніби він мертвий. Він завжди так прикидається, як спіймають його. А як усі відійдуть, підхопиться і побіжить. О, він хитрий цей опосум!

— Опосум! — здивувалась Оленка. — А як же він ... — та й язичка свого прикусила.

Аж тато зрозумів її.

— Еге ж! — сказав і подивився на Оленку. — Хочеш знати, як цей опосум до пивниці потрапив? А хто йому двері відчинив?

— Я не відчиняла, — пробелькотала Оленка.

— Авжеж! — посміхнувся тато. — Ти тільки не зачинила їх за собою. І цілу ніч двері стояли навстіж. Так?

— Так, — тихенько відповіла Оленка. — Та я тепер уже буду зачиняти... Завжди буду.

— Подивимось, — сказав тато. — А тепер стережи свого вовка, щоб не втік.

І тато пішов до хати. А Оленка стояла біля опосума, аж поки ноги у неї змерзли, а тоді ще й у вікно все дивилася, щоб побачити, як той хитрун підніметься і побіжить. І так таки вона того й не побачила, бо поки відбирала у котика Нявчика свій клубочок вовни, опосум зник. І більше у садочок не приходив. Може знав, що Оленка вже ніколи не забуває зачиняти двері до пивниці.

Леонид ПОЛТАВА

ЗАЙЧИК -- ВУХАНЧИК

Ілюстрація Е. Козака

Лине в полі сніг-сніжок,
Замітає він стіжок,
А у тому у стіжку
Сон приснився зайчику.

Сниться-сниться зайчику,
Зайчику-вуханчику,
Що у полі вже весна,
Наче квітка запашна.

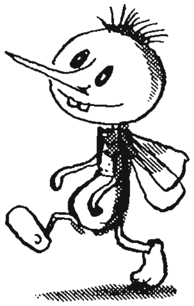


Виліз зайчик із стіжка:
Боже, зимонька ж яка!
Двічі він стіжок оббіг
Та й загруз по вуха в сніг!

Ми тоді полями йшли,
Ми вуханчика взяли:
„Доки прийде теплий час —
Поживи в теплі у нас!"

Де там! Зайчик геть подавсь
І до нас він обізвавсь;
— Ні, не хочу в хату я,
В мене шуба є своя!

ПУНЬО ДОВГОНІС



Був раз Пуньо Довгоніс,
Де не треба всюди ліз.



В кожний горщик ненакритий
Мусів конче ніс встромити.



Та було не дуже мило,
Як він ніс запхав в чорнило.



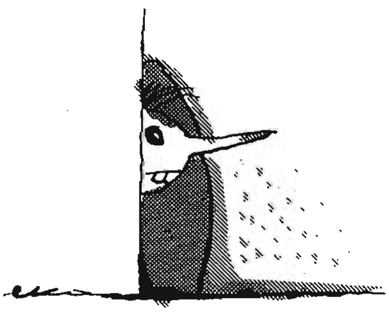
Налякалася мамуня,
Відмивала носик Пуня.



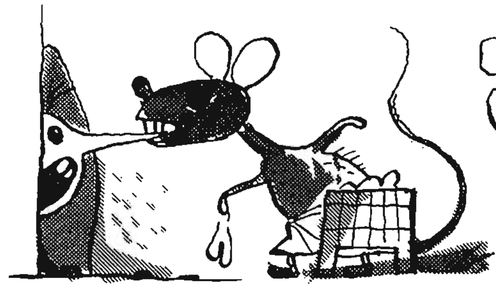
То водичкою, то милом,
Але Пуня не навчило.



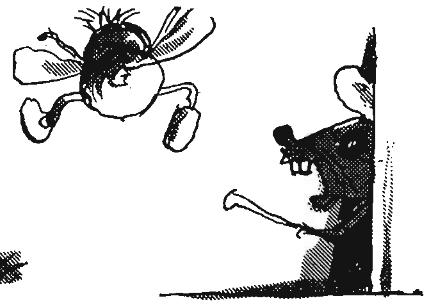
Ще бо носик не обсох,
А вже чути: „ох-ох-ох!"



Це, залізши за одвірки,
Пуньо ніс запхав до дірки.



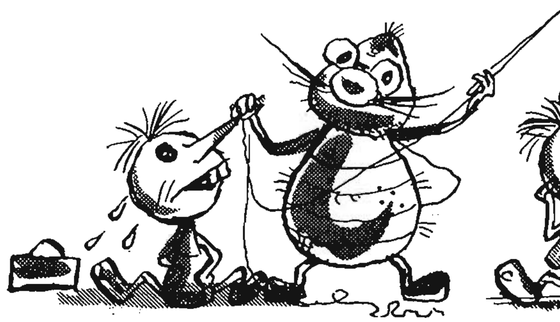
А там мишка хліб місила —
Хруп! — і в носика вкусила.



Насварила ще в додатку,
Що в чужу він лізе хатку.



Щоб той носик рятувати,
Треба лікаря і вати!



Мусів лікар шити ніс,
Щоб він Пуньові відріс.



Як зашив, сказав: „Ти носа
До чужого не пхай проса!"

ЕКО

НАША ПОШТА

Усім, хто привітав нас з Різдвом Христовим і Новим Роком, щире спасибі

складає Видавництво і Редакція „В е с е л к и".

Редакція „Веселки" отримала листи від своїх двох читачів, що, хоч стали вже „дорослими", зберегли вдячну пам'ять про журнал, який впродовж декількох років був їх улюбленою лектурою. Андрійко Ш у л ь (Ню Йорк) далі передплачує „Веселку" і не забуває про її пресовий фонд, Ігор П о н а (Вінніпеґ) дякує „Веселці" за приємні й корисні хвилини, які пережив, коли ще був її читачем.

Андрійко Ш у л ь пише:

Дорога „Веселко"!

Хоч я властиво вже давно виріс із Вашого гарного й цікавого журналика, я й далі читаю його уважно і з приємністю складаю у своїй шафі. Тому висилаю тепер гроші на передплату і 2.00 дол. на пресовий фонд. Чому якраз на пресовий фонд, прошу послухати:

Цього року батьки дозволили мені влаштувати Андріївський вечір у нас в хаті. В суботу зібрався чималий гурт моїх приятелів та товаришок, і один з них, Юрко Рабій, коротко оповів про деякі староукраїнські звичаї під ніч св. Андрея. Після того пробували ми відгадувати дивні форми фігур, які по черзі виливали з воску, дівчата перекладали черевики поза поріг хати і т. п. І однаково зацікавлені були тим Зеньо Стахів, Ако Карпінський, Олег Мітринґа, Адя Бойдуник, Христя і Еля Головчак, Юрко Савчик, Оксана й Симон Нагнибіда, Марія Єфремова, Таля Марчук та Ірка Матейко. Те, що наші батьки походять з Галичини, чи з Придніпрянщини, чи таки тут роджені, не мало значення, бо ми самі переважно всі прийшли на світ на скитальщині й Свят-Андріївських звичаїв не знали.

Не буду описувати тут різних забав (без танців, бо піст) після ворожби і смачного буфету, але скажу про інше: моя мамуся на самому початку заповіла, що розмовляти маємо виключно по-українськи, на що ми радо погодились. Знайшлося пуделко з приклеєною карткою: „ЗА КОЖНЕ АНГЛІЙСЬКЕ СЛОВО 1¢ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД ВЕСЕЛКИ". Зараз таки хтось крикнув: „Окей!" — і цент влетів у коробку. Був це, одначе, перший і останній цент того вечора! Але й він незабаром пропав, бо Брисько стягнув його побавитись. Він же майстер до подібних штучок!

І хоч ми п'ять годин розмовляли ... коробка залишилась пустою. Подумав би хтось, що ми взірцево дотримали даного приречення? Нічого подібного. Ми просто забули за приречення, пуделко та „Веселку". ... Але нині мені стало шкода журналика, який стільки приємних годин подарував мені протягом кількох років його існування, і тому висилаю своїх два доляри. Думаю, що більше як 200 англійських слів ми не вплели в нашу розмову того вечора. А може? На другий раз будемо більше уважати.

МОЖЕ ТАКІ КОРОБОЧКИ ПОЯВЛЯТЬСЯ Й У ІНШИХ ЧИТАЧІВ „В Е С Е Л К И ?" Не пошкодило б це ні їм, ні „Веселці"..

Ваш Андрійко В. Ш у л ь

Від Р е д а к ц і ї :

Думка добра, тільки щоб такі коробочки не залишались ... порожні.

Ігор П о н а з Вінніпеґу прислав нам такого листа:

До Видавництва „Веселка",

Оцим повідомляю Вас, що не висилатиму більше передплати на цінний журнал „Веселка", бо я вже є старшим юнаком і передплачую видання для дорослих.

Всі річники „Веселки" залишаться назавжди у моїй бібліотеці.

Дуже вдячний Вам за гарний зміст „Веселки" і за точне висилання її на мою адресу.

Остаюсь з глибокою пошаною до Вас,

Ігор П о н а

Муся Г р и н ь к і в з Дітройту пише:

Дорога „Веселко"!

Дуже люблю Твої казочки, хоч сама ще не вмію читати і ходжу щойно до садочка. Але радо слухаю, як мені читає мама. Передусім люблю „Чап-Чалапа" і його пригоди знаю всі напам'ять. Як тільки приходить „Веселка", дивлюся на останню сторінку, чи є „Чап-Чалап". Як є, мама мені зараз читає, і за короткий час я вже знаю все напам'ять. Втішилася я дуже, що в січневому числі пригоди „Чап-Чалапа" продовжуються. Кожного числа очікую нетерпеливо.

Здоровлю Тебе, „Веселко", щиро,

Муся Г р и н ь к і в

Люба Мусю!

Всім читачам „Веселки" подобається „Чап-Чалап", і пан ЕКО обіцяв нам продовжувати його пригоди. Тільки що тепер пригоди Чапа будуть чергуватися з пригодами іншого пустуна Пуня Довгоноса.

Вітаємо щиро!

Від Ераста М р и ц а з Торонта отримали ми такого листа:

Дорога „Веселко"!

Я маю вже чотири роки. Писати вмію тільки разом з мамою і читати також. Люблю читати „Веселку" з мамою. Найбільше люблю Чап-Чалапа. Вже мені заболіла рука, і далі буде писати сама мама.

Посилаю Тобі, „Веселко", 4 доляри на передплату на 1960 рік, щоб Ти далі приходила до мене, а одного доляра посилаю на пресовий фонд, щоб Ти стала ще кращою.

Я маю сестричку Ромашку. Вона має чорне волоссячко. Вона ще маленька, має щойно один рочок.

Дорога „Веселко", я Тебе здоровлю й цьомаю від себе і від Ромашки.

Дорогий Ерасте!

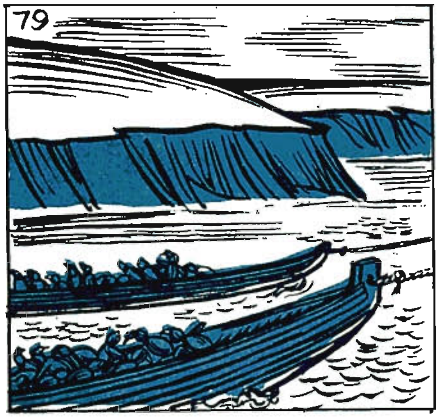
Передусім дякуємо за поздоровлення Твої і Твоєї сестрички Ромашки. Ти хоч маленький, але вже гарно пишеш. Сподіваємось, що Тобі вже перестала боліти рука від писання і Ти напишеш цілого листа до „Веселки". Пан ЕКО напевно дуже втішиться, що його Чап-Чалап так подобається дітям. Вітай!

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ VI: ТУРЕЦЬКА ФОРТЕЦЯ — *CHAPTER VI: THE TURKISH FORTRESS*



А на самім кінці байдак потягнув з десяток старих човнів, навантажених подібними до запорожців опудалами.

At the end a canoe towed a dozen old barges, loaded with scarecrows dressed like Zaporozhian Kozaks.



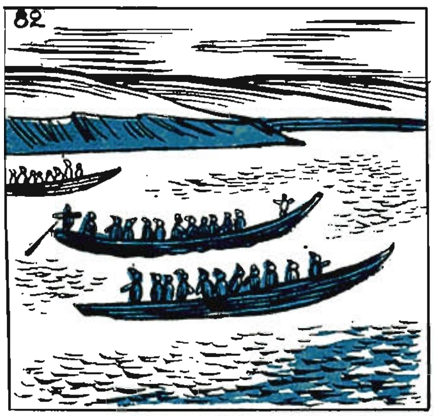
— Оці козаки з трави відкриють нам дорогу до Чорного моря!

"These grassy 'Kozaks' will open the way for us into the Black Sea!"



Надвечір сторожа в турецькій фортеці вдарила на сполох: — Козаки! Козаки на Дніпрі!

At dusk the guards in the Turkish fortress sounded an alarm: "The K o z a k s! The Kozaks on the Dnieper!"



І справді, на ріці замаячіли чайки немовби з козаками.

And the river was really covered with barges, full of would-be Kozaks.



— Пали з гармат! — скомандував турецький начальник.

"Fire the cannons!" — ordered the Turkish commander.



І полетіли турецькі кулі на старі непридатні чайки з трав'яними опудалами...

And Turkish bullets were hurled at the old barges carrying grassy scarecrows.

(Продовження буде)

(To be continued)